

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΜΟΣΧΑΣ

Οι αρχές του κοινωνικού δόγματος της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας Ζητήματα Βιοηθικής

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ¹

XII.7. Η σύγχρονη μεταμόσχευση (θεωρία και πράξη της μεταμόσχευσης των οργάνων και ιστών) εξασφαλίζει την παροχή της έμπρακτης βοήθειας σε πολλούς ασθενείς, οι οποίοι παλαιότερα ήταν καταδικασμένοι σε αναπόφευκτο θάνατο ή βαριά αναπηρία. Ταυτόχρονα η εξέλιξη αυτού του τομέα της ιατρικής δημιουργεί ορισμένα ηθικά προβλήματα και δύναται να παρουσιάζει κίνδυνο για την κοινωνία. Η ασυνείδητη προπαγάνδα της δωρεάς των οργάνων όπως και ή εμπορευματοποίηση των μεταμοσχεύσεων δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του εμπορίου ανθρωπίνων οργάνων, απειλώντας τη ζωή και την υγεία των ανθρώπων. Σύμφωνα με την Εκκλησία, τα ανθρώπινα όργανα δεν μπορούν να θεωρηθούν αντικείμενα αγοραπωλησίας. Η μεταμόσχευση των οργάνων από ένα εθελοντή δωρητή δύναται να βασίζεται μόνον στην εκούσια προσφορά για τη σωτηρία της ζωής του συνανθρώπου. Στην περίπτωση αυτή η συγκατάθεση για την αφαίρεση οργάνων αποτελεί πράξη αγάπης και συμπάθειας. Όμως ο εν δυνάμει δωρητής πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένος για τις συνέπειες που ενδεχομένως θα έχει για την υγεία του η μεταμόσχευση οργάνων. Είναι ηθικά απαράδεκτη εκείνη η μεταμόσχευση, η οποία απειλεί άμεσα τη ζωή του δωρητή. Η περισσότερο διαδεδομένη είναι η μεταμόσχευση οργάνων από ανθρώπους που μόλις έχουν πεθάνει. Σε αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να αποκλεισθεί η ασάφεια κατά τον προσδιορισμό της στιγμής του θανάτου. Απαράδεκτη είναι η μείωση της ζωής ενός ανθρώπου, ακόμα και μέσα από την άρνηση διαδικασιών υποστήριξης ζωής, με σκοπό την επιμήκυνση της ζωής κάποιου άλλου.

Με βάση την Θεία Αποκάλυψη η Εκκλησία πρεσβεύει την πίστη στη σωματική ανάσταση των νεκρών (Ισ. 26. 19, Ρωμ. 8. 11, Α Κορ. 15. 42-44, 52-54, Φλπ. 3. 21). Μέσα από την τελετή της χριστιανικής κηδείας η Εκκλησία εκφράζει το σεβασμό που αρμόζει στο σώμα ενός πεθαμένου. Όμως η μεταθανάτια δωρεά οργάνων και ιστών μπορεί να αποτελέσει την έκφανση της αγάπης, που επεκτείνεται ακόμα και πέρα από το θάνατο. Αυτή η δωρεά, ή η διαθήκη, δεν μπορεί να θεωρηθεί καθήκον του

---

¹ <https://old.mospat.ru/gr/documents/social-concepts/xii/>

ανθρώπου. Για το λόγο αυτό η εκούσια συγκατάθεση του ζώντα δωρητή αποτελεί προϋπόθεση της νομιμότητας και της ηθικής αποδοχής της μεταμόσχευσης. Σε περίπτωση, κατά την οποία το θέλημα του εν δυνάμει δωρητή είναι άγνωστο στους ιατρούς, πρέπει να ερευνηθούν και να μάθουν το θέλημα του ετοιμοθάνατου ή πεθαμένου, καταφεύγοντας αναγκαστικά στους συγγενείς του. Η Εκκλησία θεωρεί ως ανεπίτρεπτη παράβαση της ανθρώπινης ελευθερίας το λεγόμενο «τεκμήριο της εκ των προτέρων συμφωνίας» του εν δυνάμει δωρητή για την μεταμόσχευση οργάνων και ιστών του σώματός του, που επικυρώνεται από τις νομοθεσίες μιας σειράς χωρών.

Τα μεταμοσχευμένα όργανα και ιστοί αφομοιώνονται από τον παραλήπτη, εντασσόμενα στον τομέα της προσωπικής ψυχικής και σωματικής του ενότητας. Αυτός είναι και ο λόγος, γιατί σε καμία περίπτωση δε μπορεί να δικαιολογηθεί εκείνη η μεταμόσχευση, η οποία δύναται να οδηγήσει σε απειλή της απώλειας της ταυτότητας από τον παραλήπτη, θίγοντας τη μοναδικότητά του ως προσώπου και ως εκπροσώπου του γένους. Είναι σημαντικό να μη λησμονηθεί αυτή η προϋπόθεση κατά την λήψη των αποφάσεων σχετικά με τη μεταμόσχευση ιστών και οργάνων ζωτικής προελεύσεως.

Η Εκκλησία θεωρεί αδιαμφισβήτητα απαράδεκτη τη χρήση των μεθόδων της λεγόμενης εμβρυϊκής θεραπείας, τη βάση της οποίας αποτελεί η λήψη και η χρήση των οργάνων των ανθρώπινων εμβρύων που ελήφθησαν ως αποτέλεσμα των εκτρώσεων σε πρώιμες φάσεις της εξέλιξης, για τη θεραπεία των διαφόρων ασθενειών και την «ανανέωση» του οργανισμού. Αποδοκιμάζοντας την έκτρωση ως μια θανάσιμη αμαρτία η Εκκλησία αδυνατεί να βρει οποιαδήποτε δικαιολογία, ακόμα και σε περίπτωση, κατά την οποία από την καταστροφή της συλληφθείσης ανθρώπινης ζωής ίσως να ωφεληθεί η υγεία κάποιου ανθρώπου. Αυτή η πρακτική, που αναπόφευκτα συμβάλλει στην ευρύτερη διάδοση και εμπορευματοποίηση των εκτρώσεων (ακόμα και σε περίπτωση που αυτή η αποτελεσματικότητά της, κατά το παρόν υποθετική, θα τεκμηριωνόταν με επιστημονικές μεθόδους), αποτελεί παράδειγμα έσχατης ανηθικότητας και έχει εγκληματικό χαρακτήρα.